

ANTECEDENTS I ASPECTES PREVIS D'INTERÈS

1.1 ELS EQUIPS TÈCNICS DE TREBALL

El document ací presentat, ha estat íntegrament redactat per l'equip tècnic i de col·laboradors de *Mare Nostrum, Consultoria i Enginyeria Medi Ambiental, S.L.* (MN). La constitució específica d'aquest equip, es correspon fidelment amb aquella que va ésser proposada per MN mitjançant la corresponent proposta tècnica i metodològica de postulació al procediment de concurs públic, obert per part de la Diputació de Tarragona amb l'objecte d'adjudicar els treballs d'assistència tècnica per a la redacció de l'Agenda 21 de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant.

S'exposa a continuació, la composició precisa i definitiva de *l'equip de tècnics i col·laboradors*, així com de la *Comissió de Seguiment*, òrgan aquest, constituït *ad hoc* per tal de donar suport tècnic i per supervisar el conjunt de treballs a desenvolupar en l'àmbit de l'Agenda 21. Són especificats, complementàriament, d'altres càrrecs i tècnics sobre els quals han recaigut les funcions de coordinació, supervisió i/o de suport tècnic.

DIPUTACIÓ DE TARRAGONA: SUPERVISIÓ I COORDINACIÓ DELS TREBALLS I INTERADMINISTRATIVA .

Gabriel Sanz, Cap de la Unitat de Medi Ambient. Diputació de Tarragona.

Montse Balcells, Tècnica de la Unitat de Medi Ambient. Diputació de Tarragona.

AJUNTAMENT DE VANDELLÒS I L'HOSPITALET DE L'INFANT: SUPORT TÈCNIC

Conrad Solé, Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local de la Mancomunitat d'Iniciatives pel Desenvolupament Integral del Territori

Cristina Càncer, Secretaria d'Alcaldia. Aj. de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant.

COMISSIÓ DE SEGUIMENT: SEGUIMENT I VALIDACIÓ DELS TREBALLS.

José J, Castellnou, Alcalde-President de l'Ajuntament de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant.

Jordi Borràs, Regidor de Medi Ambient. Aj. de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant.

Gabriel Sanz, Cap de la Unitat de Medi Ambient. Diputació de Tarragona.

Montse Balcells, Tècnica de la Unitat de Medi Ambient. Diputació de Tarragona.

Margarita Manzano, Tècnic. Mare Nostrum.

Josep Francesc Moragrega, Tècnic. Mare Nostrum.

MARE NOSTRUM: COORDINACIÓ TÈCNICA DE L'EQUIP.

Margarita Manzano, Enginyera d'Obres Públiques.

**MARE NOSTRUM: TÈCNICS RESPONSABLES DE LA DIAGNOSI EN LES SEVES
CORRESPONENTS DISCIPLINES.**

Diagnosi ambiental i socioeconòmica

Àlex Pérez, Geògraf.

David Rocamora, Advocat.

Guillermo García, Biòleg.

Jaume Solé, Biòleg.

Josep Moragrega, Enginyer Agrònom

Margarita Manzano, Enginyera d'Obres Públiques.

Maria Jesús Muñoz, Llicenciada en Història.

Sílvia Carrillo, Geògrafa.

Diagnosi sociològica i PPS

Carme de la Madrid, Psicòloga.

Rosa Arbonès, Llicenciada en Ciències Polítiques.

Ricardo J. Ramírez, Llicenciat en Sociologia.

ALTRES COL-LABORADORS.

Mercedes Carod, Estudiant de Ciències Ambientals.

La redacció i edició definitiva del present document va ser tancada a la ciutat de Tarragona en gener de 2005.

Recomanacions per a la citació del treball:

MARE NOSTRUM Consultoria i Enginyeria Medi Ambiental, S.L., 2004. *Estudis de base per al desenvolupament de l'Agenda 21 de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant. Vol.I: Diagnosi Socioambiental.* Àrea de Medi Ambient, Diputació de Tarragona. Tarragona.

1.2 OBJECTE DE L'ESTUDI

Objecte

És objecte del present document la presentació d'una valoració diagnòstica de la situació del municipi de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant respecte dels aspectes tant socials, demogràfics i econòmics, com d'aquells estrictament ambientals. La situació diagnòstica ací descrita, haurà d'aportar el coneixement i informació de base necessària - respecte a les problemàtiques o amenaces, els potencials del municipi, i d'altres aspectes favorables - que permeti, endavant, treballar vers la recerca d'un model socioeconòmic de desenvolupament que sigui completament sostenible.

Per tant, en síntesi, aquest document representa la generació d'un dictamen que, amb caràcter eminentment informatiu, aporti una valoració tècnica respecte a la "situació socioambiental" del municipi. Més específicament, l'objecte es concreta en l'aportació de:

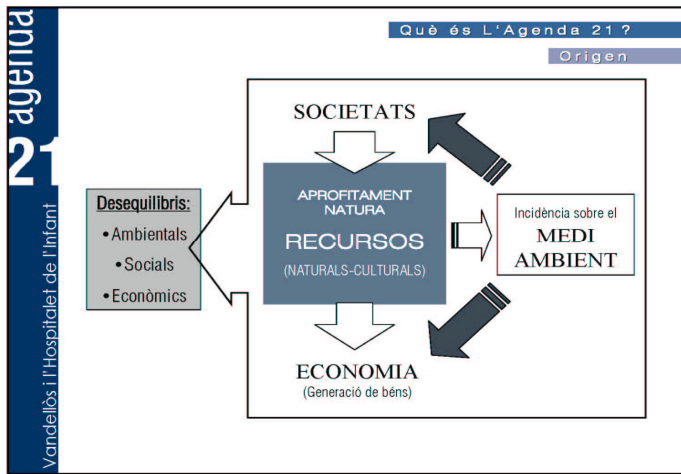
- **Coneixement territorial:** Una descripció precisa del medi físic, biòtic i humà que permeti un coneixement de base precís i exhaustiu sobre la realitat, característiques i patrimoni del territori municipal.
- **Una Diagnosi:** Per tant, la detecció i descripció, tant de les problemàtiques i aspectes negatius, com de les potencialitats i aspectes positius existents en l'actualitat, i que hauran de servir com a punt de partida per a traçar l'estratègia futura de desenvolupament del municipi.
- **Aspectes d'interès per al disseny d'un Pla d'Acció Local:** Assenyalament, esment i/o proposició d'aspectes, accions, o consideracions, que puguin resultar d'interès o calgui considerar durant la futura elaboració del *Pla d'Acció Local cap a la Sostenibilitat (PALS)*

Per últim, també ha estat objecte del present estudi la captació de la "Diagnosi Ciutadana", és a dir, la detecció i descripció dels discursos i visions que els habitants dels cinc diferents nuclis tenen del seu municipi.

1.3 L'AGENDA 21: FILOSOFIA I ANTECEDENTS HISTÒRICS

Introducció a l'Agenda 21 Local: Medi ambient i Sostenibilitat

El medi ambient, es defineix com la integració del conjunt de factors físics i biòtics (biològics) que ens envolten. L'aigua, la gea, les espècies animals, les plantes, o els diferents paisatges són alguns d'aquests factors. La seva interacció en cada moment, en forma de processos més o menys complexos determina el nostre ambient circumdant, el nostre entorn, *El Medi Ambient*. La seva evolució al llarg del temps ha configurat la història natural de la terra, la seva riquesa, i els seus recursos.

Del medi ambient és d'on l'home obté la majoria dels recursos a utilitzar per a les seves activitats antròpiques. I, certament, només part dels recursos que obtenim del medi són renovables i ho són, únicament, amb unes taxes determinades per sota de les quals l'activitat humana, l'aprofitament dels recursos, no és sostenible, es a dir, que no es pot mantenir de manera sostinguda en el temps.

Per tant, i per definició, el màxim aprofitament – i d'altra banda, el més intel·ligent – que se'n pot fer dels recursos, en termes quantitius, es aquell que es correspon amb la taxa de renovació de cadascun d'aquests recursos en qüestió. Així les coses, la degradació del medi, la desforestació, la sequera, les crisis energètiques, la desaparició de les espècies animals i de flora, l'erosió o dilució de les cultures minoritàries, i tantes altres disfuncions, provenen de la influència i capacitat de pertorbació de l'home sobre el medi, en definitiva, l'aprofitament abusiu, no sostenible, per part d'aquest.

No obstant l'anterior, existeix un punt d'equilibri on és possible el desenvolupament de les activitats humanes sense degradar de manera irreversible el medi, sinó, ben al contrari, preservant la seva viabilitat i riquesa sense perjudici del desenvolupament de l'home.

"El desenvolupament **sostenible** és aquell desenvolupament que satisfà les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures de satisfer les seves necessitats".

Comissió Mundial sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament, 1987.
"El Nostre Futur Comú"
- Informe Brundland -

La recerca d'aquest punt d'equilibri, on home i medi es conjuguen sense menyscabament d'un o l'altre, és la recerca de la sostenibilitat. I és precisament aquesta recerca, l'establiment dels fonaments de la sostenibilitat, per part de l'ésser humà, de l'ésser social en tant que pertanyen a un col·lectiu, el que persegueix el procediment d'Agenda 21: establir en seu local, les bases de la sostenibilitat.

Els antecedents històrics

Durant la *Cimera per el Medi Ambient i el Desenvolupament* promoguda per les Nacions Unides i coneguda com a Cimera de la Terra, va posar-se de manifest la greu crisi ecològica que pateix el planeta. Al mateix temps va reafirmar-se el fet que aquesta crisi obeïa i era conseqüència dels comportaments i models de desenvolupament de la societat occidental a la qual pertanyem.

Els efectes negatius d'aquesta dinàmica són els responsables, no només de l'actual degeneració del medi ambient i de l'empobriment dels valors culturals i tradicionals dels nostres pobles i regions, sinó que, més enllà, condemna a la pobresa als països i comunitats més desfavorits, els quals pateixen molt freqüentment les conseqüències més dramàtiques i els costos ambientals i econòmics del nostre desenvolupament.

Infografia sobre l'Agenda 21 i la Cimera de la Terra de 1992. A la part superior dreta hi ha dos botons: "Què és L'Agenda 21?" i "Origen". A l'esquerra hi ha una barra vertical amb el text "Agenda 21" i "Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant". El text principal indica: "L'Agenda 21: Basada en la filosofia de la cimera de la Terra". A continuació, s'indica "CIMERA DE LA TERRA, 1992." i "Conferència de les NACIONS UNIDES per al Medi Ambient i el Desenvolupament". A sota, hi ha una llista de punts clau:

- El PLANETA sofreix una crisi ecològica i humanitària
- És conseqüència dels Models de Desenvolupament de la societat occidental
- Es necessita un Pla Urgent (agenda d'accions) per al segle 21: L'Agenda 21 (cap a la Sostenibilitat)

Els caps d'estat de cent setanta-tres països de tot el Món, mitjançant el reconeixement explícit d'aquesta realitat i, per tant, de la nostra responsabilitat, van disposar, entre d'altres acords, l'elaboració d'un *Pla urgent i compromès* que ens permeti dirigir-nos cap a una societat respectuosa amb el planeta, i més justa i solidària entre els individus que la conformen. En definitiva, l'elaboració d'una *agenda d'accions* dirigides a assolir un model de "desenvolupament sostenible": **L'AGENDA 21.**

De fet, la filosofia subjacent al procés, ací iniciat, de recerca d'un model de desenvolupament socioeconòmic que sigui just socialment i sostenible en el temps des d'un punt de vista ambiental, té els seus pressupòsits i antecedents en el despertar de la consciència de la limitació dels recursos i de la protecció dels valors naturals que sorgí a finals dels anys seixanta, principis dels setanta i que tingué, entre els que es llisten a continuació, els seus moments més rellevants:

- **1972**, conferència sobre el medi de les Nacions Unides on es posa de manifest la pressió de les economies del Primer Món sobre els recursos del Tercer Món.
- **1975**, Pla d'acció per la Mediterrània (Barcelona).
- **1980**, Es dissenya l'estratègia mundial per a la conservació de la natura i dels recursos naturals.
- **1987**, Amb l'informe "Bruntland" s'inicia la formulació de la idea de *desenvolupament sostenible*.
- **1992**, Conferència de Rio de Janeiro -Cimera de la Terra-: Adopció d'acords sobre la sostenibilitat: Conveni sobre el canvi climàtic, sobre la diversitat biològica, declaració sobre els boscos i, entre altres, el desenvolupament de l'Agenda 21.
- **1993**, 5e programa d'Acció Ambiental de la Unió Europea sobre la sostenibilitat, cercant la implicació de tots els agents participants en la transformació i afectació del medi.
- **1994**, Aalborg determinà el compromís de les ciutats europees cap a la sostenibilitat.
- **1996**, es duqué a terme la Conferència de Lisboa envers la sostenibilitat. Continuïtat de la declaració d'Aalborg. Igualment, es duqué a terme la conferència de les Nacions Unides sobre assentaments humans (Habitats II).
- **1997**, Assemblea de les Nacions Unides: Rio+5. Programa per millorar l'aplicació de l'Agenda 21. Conferència de Kyoto.
- **1998**, Conveni sobre diversitat biològica (Bratislava) i Cimera del canvi climàtic a Buenos Aires.
- **1999**, Conferència Euro-mediterrània de Ciutats sostenibles, per avaluar Aalborg i Lisboa.
- **2000**, Conferència de Ciutats i pobles cap a la sostenibilitat.
- **2002**, Johannesburgo: Cimera mundial sobre desenvolupament sostenible (Rio+10).

Agenda 21: El propòsit

En conseqüència amb allò esmentat anteriorment, podem concloure que l'objectiu genèric i uniformador de l'Agenda 21 és plasmar, dins de l'àmbit territorial d'aplicació que resulti en cada cas, i a nivell municipal en el supòsit que ens ocupa, el model de sostenibilitat que correspongui ateses les polítiques que es deriven dels antecedents històrics assenyalats, somerament, en els apartats següents.

El caràcter global i integrador que proposa l'Agenda 21, pretén abordar i interrelacionar tots els aspectes que conformen la realitat d'un territori, els socials i econòmics, i els ambientals. En aquest sentit, els objectius genèrics de l'A21 com a procés humà i global es centren en:

- La lluita contra la pobresa i l'equilibri econòmic entre persones i territoris
- Protecció i foment de la salut.
- Protecció de l'atmosfera.
- Conservació i ús racional dels recursos
- Lluita contra la desertització.
- Protecció dels ecosistemes
- Desenvolupament compatible d'agricultura i sòl.
- Conservació de la biodiversitat.
- Ús de la biotecnologia.
- Protecció dels recursos oceànics i d'aigua dolça.
- Seguretat en l'ús dels productes tòxics i gestió dels residus sòlids, perillosos i radioactius.

L'Agenda 21 Local

L'Agenda 21, entesa com a procés durador en el temps, admet diversos àmbits territorials i funcionals d'aplicació. I d'entre els diferents àmbits territorials a considerar s'ha entès, comunament, que l'espectre local esdevé el més eficaç per la proximitat de la que gaudeix respecte el territori i llur població. Aquest nivell d'interrelació amb el ciutadà és l'aplicació de la màxima "pensa globalment, actua localment" partint del pressupòsit que un seguit de "petits canvis" comportaran un "canvi global".

Així doncs, l'Agenda 21 cal elaborar-la i posar-la en funcionament a tots els nivells i àmbits administratius, però, amb especial compromís des dels municipis, veritables gestors del territori i vertebradors de la societat. És evident que primer ens correspon cercar a nivell local aquest nou model de desenvolupament. Un model que amb tota seguretat, permetrà l'avanç econòmic del municipi de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, a la vegada que ens consolidarà com a un poble més just social i ambientalment, amb nosaltres mateixos i amb la resta de pobles i territoris.

En l'àmbit municipal, d'ençà l'adhesió d'una pluralitat de municipis a la Carta d'Aalborg, l'Agenda 21 determina la recerca vers la sostenibilitat local. I aquesta recerca, al municipi de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, comporta afrontar les qüestions d'ordenació territorial i relacionades amb la seva rellevant i singular situació estratègica a nivell geogràfic i, com no,

dels aspectes relacionats amb el model de desenvolupament socioeconòmic que caracteritza el municipi.

I afrontant les qüestions precedents en un àmbit municipal i supramunicipal per tal d'avançar vers un escenari més equilibrat i harmònic socioambientalment, exigeix identificar i implicar grups i associacions, ciutadans i administracions. Intentarem tots plegats, ciutadans, Ajuntament i Diputació, agents i tècnics, estudiar el model de desenvolupament experimentat en el passat pel municipi i abocar-lo vers la sostenibilitat.

1.4 L'AGENDA 21 DE VANDELLÒS I L'HOSPITALET DE L'INFANT

1.4.1 ANTECEDENTS LOCALS

Si bé el procés d'Agenda 21 de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant s'inicia, des del punt de vista metodològic, amb el present document, hom ha de destacar que l'adopció de polítiques emmarcades dins la filosofia de la sostenibilitat ha precedit en el temps a l'inici dels presents treballs de diagnosi. Així, tal i com es veurà en l'apartat que descriu i avalua l'acció de l'administració local en matèria ambiental (veure capítol 4: Competències i polítiques ambientals), des de l'Àrea de Medi Ambient, a través del seu màxim responsable, es descriu la "recerca de la sostenibilitat" a escala local, com a una de les principals línies d'actuació traçades des de la regidoria.

D'altra banda, el dia 7 de gener de 2002, el municipi va adherir-se a la Carta d'Aalborg (Declaració de consens de les Ciutats i Viles Europees cap a la Sostenibilitat) tal com fou aprovada pels participants a la Conferència Europea sobre Ciutats i Viles Sostenibles a Aalborg, Dinamarca, el 27 de maig de 1994. L'esmentada adhesió va ser consensuada pel Ple de l'Ajuntament i aprovada per unanimitat, i representa el compromís del municipi envers la filosofia de la sostenibilitat i les propostes d'acció sorgides de la Cimera de la Terra.

Precisament aquest compromís, va motivar que la Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament sol·licités a la Diputació de Tarragona, al maig de l'any 2002 d'ésser inclosos i rebre la col·laboració i recolzament del programa d'Agenda 21 des de la Unitat de Medi Ambient. D'aquesta manera, es pretenia poder engegar un nou procés de reflexió en la recerca d'un model de desenvolupament més sostenible, iniciant així un debat ampli i directe envers el futur i el model de desenvolupament socioeconòmic i ambiental que els habitants de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant desitgen pel seu territori.

Resulta convenient, doncs, recordar que el present estudi, primer de la sèrie de documents que seran elaborats en l'àmbit de l'esmentat programa, representa un pas més, no el primer, tampoc l'últim, dins del conjunt d'iniciatives que caldrà d'engegar a nivell municipal per tal d'avançar vers un escenari més sostenible. Recordem per tant, que l'agenda 21, estrictament parlant, no és "un procés". No ho és, per que no es troba restringida en el temps. Significa això, que la finalització dels treballs ací presentats, hauran de ser succeïts per altres iniciatives; marcarà doncs l'inici de noves accions que donin continuïtat a la recerca del model de sostenibilitat desitjat. Així, l'adopció de la filosofia de la sostenibilitat, no representa "fer una agenda 21", sinó, més enllà, adoptar la proposta de l'agenda 21 com a actitud vàlida - i indefinida temporalment parlant -, per tal de dissenyar el futur municipal.

1.4.2 **OBJECTIUS**

El conjunt d'esforços tècnics i participatius que comprèn el present procés de diagnosi, posseeix, en termes generals, l'objectiu principal següent:

Col·laborar, acumulativament amb d'altres accions iniciables, a la recerca d'un model de desenvolupament social i ambiental sostenible. I es pretén mitjançant la inducció i potenciació de la participació, la reflexió i discussió ciutadana, i la implicació social. També haurà d'ajudar, l'aportació de punts de vista tècnics i externs, i l'increment dels coneixements envers el territori i el seu patrimoni, tot plegat, permetrà augmentar la informació de base necessària per tal de prendre les decisions de futur, que hauran de ser adoptades endavant pel conjunt del municipi.

Amb major precisió, podem sintetitzar els objectius a assolir total o parcialment en:

Primer- AUGMENTAR EL CONEIXEMENT DEL TERRITORI:

La recopilació i descripció dels medis físic, biòtic i humà, tant de l'entorn municipal, com del context territorial, permetrà obtenir una visió de conjunt i integrada de la realitat i identitat del municipi de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant. Endemés, podrà aportar reflexions valoratives o detectar elements patrimonials insuficientment valorats fins l'actualitat.

Segon- DESCRIBRE LA SITUACIÓ SOCIOECONÒMICA I AMBIENTAL DEL MUNICIPI:

El "Diagnòstic" pròpiament dit, pretén aportar un dictamen, que des del punt de vista tècnic, però incorporant i considerant els aspectes sorgits de la participació ciutadana, permeti conèixer la situació del municipi en l'àmbit social i demogràfic, econòmic, i ambiental. Parlem doncs, d'obtenir una identificació i descripció dels punts negatius, amenaces, o febleses del municipi en qualsevol d'aquests àmbits per, més endavant, poder abordar-les. En idèntic sentit aporta informació respecte als potencials o aspectes positius, per tal d'evitar perdre (per desconeixement) la possibilitat d'aprofitar-los.

En definitiva, la diagnosi, "centra el debat" sobre els problemes o amenaces detectades i, alhora, ens descriu els potencials i avantatges de què disposem per tal de revertir o millorar la situació descrita.

Tercer- ACTIVAR LA PARTICIPACIÓ I DEBAT CIUTADÀ AIXÍ COM IMPLICAR A LA POBLACIÓ EN LA PRESA DE DECISIONS:

El desenvolupament d'un pla de participació i dinamització ciutadana permet l'establiment d'un fòrum de debat on tenen veu i interaccionen el conjunt de

ciutadans del municipi (veïns, agents socials i econòmics, poders polítics, etc.). Aquest possibilita la incorporació de la veu ciutadana de manera directa en la presa de decisions.

Així, les eines de participació implementades durant aquest procés haurien de permetre obrir un debat entorn el futur del municipi així com respecte el model de desenvolupament vers al qual desitja evolucionar el municipi, a més, resultaria desitjable que alguns dels fòrums de debat oberts, es perllonguessin en el temps.

Endavant, amb la concreció i consens definitiu de la diagnosi recollida en el present document, estarem en disposició d'iniciar el debat i disseny de les mesures i accions (Pla d'Acció) que ens permetrà, de ben segur, evolucionar vers una situació més sostenible i equilibrada socioambientalment. Els objectius de l'agenda 21 en aquesta segona fase seran, a grans trets:

Quart- DEFINIR EL MODEL DE DESENVOLUPAMENT QUE ES DESITJA

Amb les conclusions de la diagnosi, tant tècnica com ciutadana, el municipi haurà de definir el model de desenvolupament que desitja, el futur que imagina.

Cinquè- AVANÇAR VERS EL MODEL DEFINIT

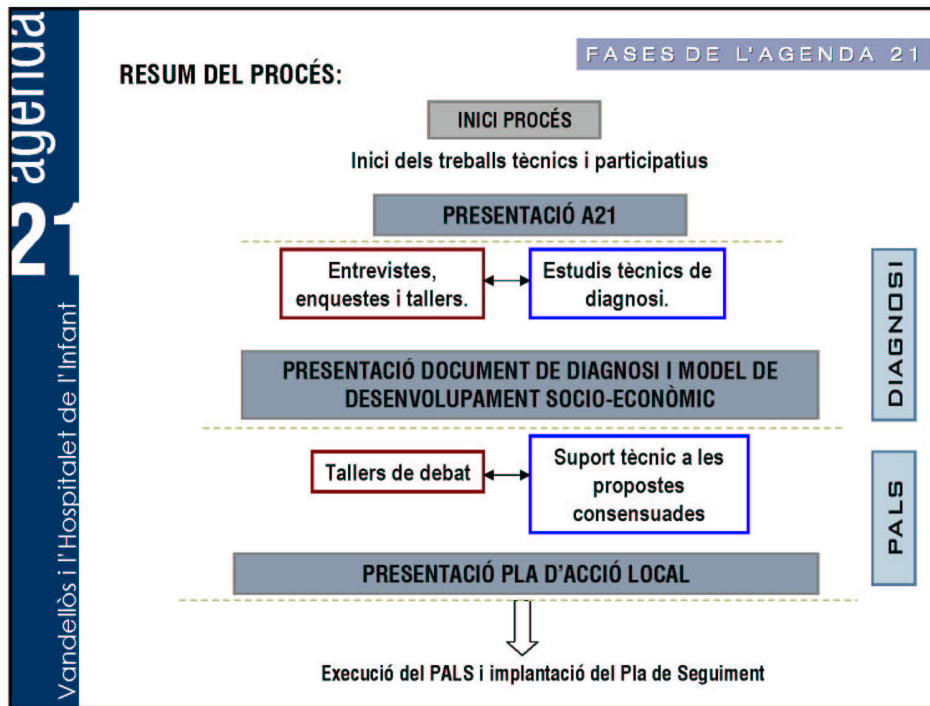
L'objectiu últim dels esforços emmarcats en aquest projecte és el disseny d'estratègies i la concreció d'iniciatives, propostes i accions, que permetin al municipi de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant d'avançar vers l'escenari de futur consensuat. Aquestes accions, que en el seu conjunt conformaran un *Pla d'Acció Local cap a la Sostenibilitat (PALS)*, emanaran d'aportacions tècniques i de les propostes elaborades pels propis habitants i agents del municipi durant els diferents mecanismes i sistemes de consulta i de participació implementats a l'efecte.

1.5 RESUM DEL PROCÉS I ESTRUCTURA DEL DOCUMENT

1.5.1 METODOLOGIA EMPRADA

Metodologia i Fases de l'agenda 21

El procés d'agenda 21 en el qual ens trobem, en adaptació de les metodologies més esteses i d'acord amb el propi plec de clàusules i prescripcions tècniques proposat per la Diputació de Tarragona, es troba constituït, fonamentalment, per les següents fases:

Gràfica_01_ap01_Resum del procés de l'Agenda 21.

▫ **DIAGNOSI SOCIOAMBIENTAL**

Aquesta fase, ja esgotada, ha permès elaborar el document que ara tenen a les seves mans, i que detecta, tant les problemàtiques i punts febles, com les oportunitats i potencialitats del municipi, fent-ho, no només a nivell ambiental, sinó en relació als models de desenvolupament i els perfils i discursos socials representats localment. Aquesta diagnosi integral, respecte als diferents aspectes objecte de diagnòstic, els coneixements tècnics i objectius obtinguts mitjançant tècniques audidores, juntament amb les opinions, perspectives i voluntats del teixit social de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant.

La diagnosi conclou destacant els aspectes negatius, febleses i “amenaces” detectades al territori, així com els potencials i aspectes positius més ressenyables, tot plegat amb l'objecte de que l'explotació d'aquests sigui optimitzada en el futur; d'altra banda, termina postulant també quines haurien de ser les directrius i criteris de sostenibilitat a incorporar en el futur desenvolupament socioeconòmic del municipi, i, per últim, exposant el model de territori que els ciutadans i agents locals desitgen i imaginem, sempre d'acord amb els resultats recollits durant el Pla de Participació.

▫ **Disseny d'un PLA D'ACCIÓ cap a la sostenibilitat (PALS)**

És un document que concretarà quines seran les grans línies estratègiques sobre les quals treballar en la cerca del model social, ambiental i econòmic desitjat.

Aquestes línies estaran concretades en programes i plans específics amb previsions temporals i pressupostàries per a la seva execució durant els propers anys. El cronograma d'execució haurà de basar-se en una escala de prioritats degudament raonada.

Aquest Pla d'Acció, basat en la diagnosi prèvia, serà debatut, consensuat i “pactat” entre el conjunt de ciutadans i ciutadanes, agents socials, polítics i econòmics del municipi. Aquest procés de participació legitima plenament la seva “executabilitat”.

▫ **Establiment d'un PLA DE SEGUIMENT**

Es crearan les estructures i eines necessàries per tal de donar continuïtat i supervisió a l'execució del Pla d'Acció una vegada el procés tècnic hagi finalitzat (comissions mixtes de seguiment, sistemes d'indicadors, etc.).

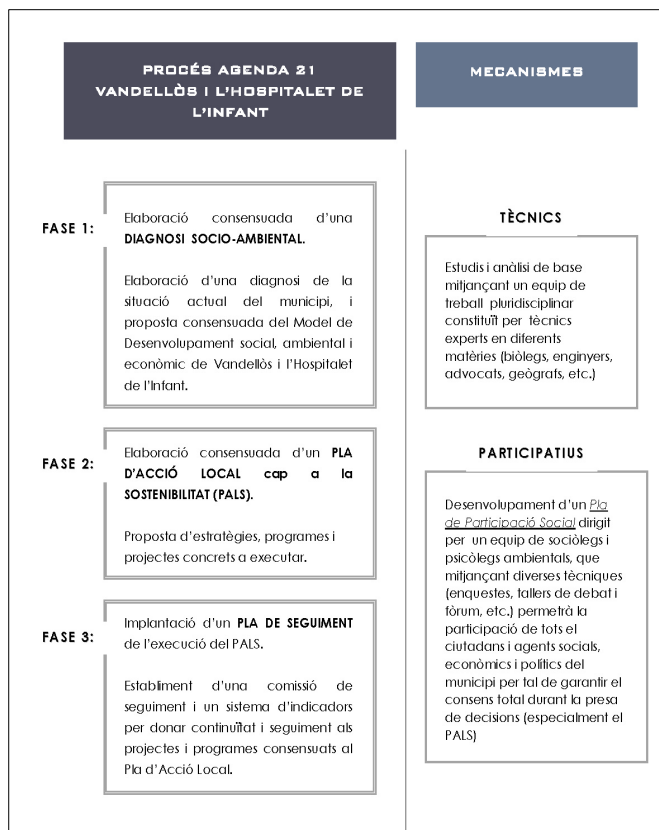
D'altra banda, han estat diverses i heterogènies les metodologies i eines emprades per tal d'elaborar el conjunt d'estudis i processos que permetran donar compliment als objectius plantejats per a cadascuna d'aquestes fases. En aquest sentit, convé destacar que, lluny d'allò que metodològicament és propi d'altres agendes 21, ens referim a abordar les dimensions socials i econòmiques només en aquells aspectes que poden tenir de manera molt directa alguna conseqüència o relació amb la dimensió ambiental, en el cas de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, s'ha considerat la necessitat de procedir a realitzar un estudi i anàlisi dels factors estrictament econòmics, socials i demogràfics, a més dels ambientals. Així, s'aprofita la inèrcia del procés d'Agenda 21 per tal d'obrir un debat complet i ampli envers el model de desenvolupament del municipi, qüestió aquesta estrictament necessària si atenem als intensos canvis socioeconòmics que concorren al territori durant els darrers anys, i que, sens dubte, també condicionaran definitivament el seu futur des d'un punt de vista estrictament ambiental.

Així, les eines i estudis que s'han dissenyat i executat i que han permès l'elaboració del present document, han estat:

▫ ESTUDIS TÈCNICS DE BASE

D'acord amb la metodologia, quasi bé "clàssica" de l'Agenda 21, o almenys segons aquella que resulta més estesa en l'àmbit de Catalunya, els estudis i anàlisis de base, de caràcter estrictament tècnic, són una de les principals eines de l'Agenda 21 i, freqüentment, esdevenen el motor d'aquest procés.

En el cas de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, el desplegament d'un ambiciós pla de participació, ha assolit tanta importància des del punt de vista informatiu, com els propis estudis tècnics. No obstant, aquests darrers, basats en el treball i el desplegament de tècniques auditores respecte al funcionament general d'alguns aspectes ambientals del municipi, i analítiques en el camp de l'ordenació territorial i d'aprofitament dels recursos, i duts a terme a través d'un equip pluridisciplinar, aporten una visió objectiva i estrictament tècnica de la situació i problemàtiques del municipi.

Gràfica_01_ap02_Fases sobre les quals s'estructura el procés d'Agenda 21, i mecanismes metodològics emprats

▫ Un PLA DE PARTICIPACIÓ SOCIAL (PPS).

Per últim, el desplegament d'un Pla de Participació pretén garantir la implicació de tota la població durant l'elaboració del seu propi diagnòstic de la situació actual, la selecció d'un model vers el qual evolucionar i el consens de les accions que permeten l'avanç cap aquest model. El disseny, direcció i execució d'aquest pla ha estat dut a terme per un equip de psicòlegs, politòlegs i sociòlegs ambientals especialistes en dinamització social i participació ciutadana.

Les principals eines i mecanismes sobre les quals s'estructura el PPS són:

- Sessions plenàries o fòrums (de presentació de l'Agenda 21; presentació dels resultats de la diagnosi; i de presentació del PALS).
- Anàlisis dels antecedents participatius, de consultes ciutadanes i d'estudis sociològics.
- Sondeig d'opinió (enquestes).
- Tallers de diagnosi.
- Tallers de Pla d'Acció .
- Programa de comunicació.

(Per a més informació metodològica sobre el PPS, veure capítol 6: Pla de Participació Social: la Diagnosi Ciutadana).

1.5.2 ESTRUCTURA DEL PRESENT DOCUMENT

El present document recull la diagnosi socioeconòmica i ambiental del procés d'Agenda 21 de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant. També aglutina el conjunt d'informacions que han estat necessàries per a la seva elaboració, fonamentalment, el Pla de Participació Social (estructura i agents), la normativa d'aplicació i les fonts bibliogràfiques consultades i emprades durant la seva redacció, i així com d'altres informacions complementàries.

D'altra banda, tal i com pot observar-se a l'índex sintètic que estructura i resumeix l'estudi (Gràfica_01_ap01 Resum del procés de l'Agenda 21), aquest es compon de dues parts ben diferenciades: la **MEMÒRIA** pròpiament dita, i els **ANNEXOS METODOLÒGICS**.

La Memòria

Aquest document, recull, a través de diversos apartats referits als diferents àmbits d'estudi, el "dictamen diagnòstic" envers la situació actual del municipi, inclou, endemés, el conjunt d'informacions que complementen i il·lustren el seu contingut: la cartografia, el dossier fotogràfic, i d'altres *annexos d'Informació*. Aquests darrers, configuren i comprenen el substrat informatiu de base que ha servit per a l'anàlisi prèvia a la diagnosi, per aquest motiu hom ha entès que aquestes fonts informatives havien d'acompanyar la diagnosi en la mesura que mostren les dades "en estat pur" i, conseqüentment, poden esdevenir en ocasions, la mateixa "justificació" de determinades conclusions diagnòstiques o, fins i tot, permeten descendir i recuperar dades específiques que resultin d'interès.

El document de memòria es troba prologat per un primer grup de capítols que recullen els **Antecedents i aspectes previs** de contextualització, metodologia i d'introducció al procés, i d'estructura del document - el present apartat -.

En segon terme, i en concordança amb allò que resulta preceptiu en qualsevol estudi d'ordenació territorial, com ho és en el fons l'agenda 21, s'exposa una "descripció de l'entorn municipal". Aquesta, si bé és cert que es troba centrada en l'àmbit local,

descendeix als aspectes territorials d'àmbit superior quan resulta necessari i, d'altra banda, a més d'incloure una introducció general, exposa endavant una exhaustiva descripció dels medis físic, biòtic i humà. Aquesta aglutinació d'informació, merament descriptiva de la realitat i identitat del territori objecte d'estudi, és el punt de partida per a procedir a analitzar la seva situació respecte al conjunt de factors socials, econòmics o ambientals que defineixen la realitat del municipi, ja responguin a comportaments o cicles de flux (vectorials), bé siguin conseqüència d'una configuració de "disseny" (estructurals).

El protocol tècnic de l'Agenda 21 de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant ha incorporat significatives millores i innovacions metodològiques, respecte al conjunt de processos d'agenda 21 prèviament desenvolupats en l'àmbit de Catalunya. Aquests nous mecanismes i esforços, complementaris als ja clàssics, es troben destinats a analitzar i diagnosticar l'àmbit social a través del desplegament d'un ambiciós pla de participació i dinamització social, i les dimensions demogràfica i econòmica, mitjançant la introducció d'un intens estudi i anàlisi demogràfic i econòmic. Així, el volum d'informació obtingut, ha obligat a desdoblant la diagnosi socioeconòmica en tres blocs diagnòstics independents. Aquests blocs diagnòstics, degudament interrelacionats entre ells, es corresponen amb les següents parts del document:

▫ **Anàlisi i diagnosi social, econòmica i demogràfica:**

Integra i fusiona, el conjunt d'informacions, anàlisis i conclusions diagnòstiques sorgides dels estudis i treballs desenvolupats per l'equip tècnic de MN, amb les conclusions de l'anàlisi sociològic i la diagnosi ciutadana derivada del procés de participació social.

▫ **Anàlisi i diagnosi ambiental**

Es correspon amb la diagnosi metodològicament més "formal" i habitual en altres agendes 21. Aborda el conjunt d'aspectes i àmbits, agrupats per factors, amb incidència o de naturalesa ambiental. Aquests factors es troben segregats en dos blocs, l'agrupació dels quals, encara que respon a la pròpia naturalesa dels mateixos, també ho fa respecte a una justificació eminentment pràctica:

- Els factors que poden ser entesos o abordats com a cicles o fluxos (aigua, matèria, energia, etc.) són, a través del document, denominats i agrupats com "factors vectorials" (de manera abreujada "fd"). El pensament analític projectat sobre aquests, es basa en la seva naturalesa cíclica, de flux o metabòlica, per tal d'entendre'ls i conèixer el seu funcionament. Convé especificar que en aquest cas, hom ha considerat, per motius de naturalesa pragmàtica, evitar la inclusió d'un factor diagnòstic referit a l'ambient atmosfèric. Aquesta decisió respon a la inexistència d'importants incidències ambientals sobre aquest medi que hagin de ser tractades en profunditat i a què, d'altra

banda, les consideracions que cal fer ja es troben incorporades en d'altres factors amb motiu de la seva relació més directa amb aquest.

- Oposadament, els aspectes organitzatius o de model, com podria ser la mobilitat o el planejament urbanístic, són congregats en allò que denominem “factors estructurals” (sintèticament: “fe”). En aquesta ocasió, l'anàlisi cal considerar-la i orientar-la vers la revisió del “disseny” del model que governa en cada cas el factor corresponent. Exemples de aspectes estructurals són les infraestructures, els usos del sòl el planejament urbanístic.
- Per últim, els aspectes referits al paper administratiu, el desplegament competencial desenvolupat per l'administració local, així com les pròpies polítiques i estratègies desplegades per aquesta, són analitzats sota la denominació de “factors competencials” (a efectes sintètics: “fc”). En aquest cas es tracta dels factors analitzats en el capítol quart del document: “*Competències i Polítiques Ambientals*”.

□ **El Pla de Participació Social: la Diagnosi Ciutadana**

L'ampli ventall d'eines consultives, participatives i analítiques, desplegades en l'àmbit del Pla de Participació Social – PPS –, ha permès l'elaboració d'una anàlisi sociològica presentada a mode de “diagnosi ciutadana”. Les conclusions emanades d'aquests procés han estat considerades i incorporades en ambdues diagnosis sectorials, l'ambiental i la socioeconòmica.

El conjunt d'aquestes diagnosis es troben sintetitzades a mode de conclusions en el capítol anomenat “**conclusions i objectius estratègics preliminars**”. Aquestes constituiran, amb les modificacions que s'escaiguin adients, el *Document de Síntesi* que es difondrà al conjunt de la població. Amb aquest motiu ha estat redactat fugint de tecnicismes o vocabulari excessivament complex i ometent les dades amb informacions més específiques i poc integradores. Tal i com es dedueix del títol del capítol, aquest també incorpora un apartat referit als objectius que es consideren estratègics per a la redacció del PALS. Es tracta d'un recull d'aquelles propostes, idees, o meres consideracions, sorgides dels tallers, o dels estudis tècnics, i que resulten d'interès i representaran el substrat de base sobre el qual es partirà per a l'elaboració del Pla d'Acció.

Per últim, tal i com ja ha estat anticipat, el conjunt d'elements i conclusions diagnòstiques, es troben il·lustrades i complementades a través dels **annexos cartogràfic, fotogràfic**, i **d'altres annexos informatius**.

Els Annexos Metodològics

El segon bloc del document, denominat com “**ANNEXOS METODOLÒGICS**”, ha estat inclòs amb la intenció de descarregar d'informació innecessària la memòria. Així, si bé inclou informació metodològica, accessòria a aquella que es presenta en els capítols de “Resum del procés i estructura del document”, aquest no il·lustra o complementa cap aspecte o conclusió que emana de la diagnosi. Per tant, tan sols aporta aclariments, freqüentment metodològics.